

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ ВІДКРИТИХ ДАНИХ (РОЗШИРЕНА ВЕРСІЯ)

Міністерство
цифрової трансформації
України

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

**UK International
Development**
Partnership | Progress | Prosperity

EURASIA
FOUNDATION

BRDO
Об'єднане бюро
регіонального розвитку

Зміст

Вступ	3
Резюме	4
Загальна інформація про респондентів	5
Використання даних та потреби у даних	6
Стан і самооцінка перспектив продуктів на основі відкритих даних	8
Потреби користувачів відкритих даних	9
Пропозиції користувачів відкритих даних	10
Участь у комунікаційній платформі Data+	11

Вступ

Упродовж 03.06.2024 - 02.08.2024 Офіс ефективного регулювання BRDO провів онлайн-опитування користувачів відкритих даних для оцінювання рівня задоволення їхніх потреб та визначення запиту на відкриті дані. Вторинною метою опитування було вивчення очікувань і побажань користувачів щодо комунікаційної платформи Data+.

Методологія опитування передбачала самостійне заповнення онлайн-форми в Google Forms. Посилання на форму було вперше оприлюднене разом з матеріалами офлайн-дискусії «Відкриті дані: шлях до прозорості і підзвітності», розповсюджувалося під час розсилки запрошень на установчу зустріч платформи Data+, через персональні повідомлення користувачам відкритих даних, у профільних спільнотах соцмереж та через листи, надіслані юридичним особам. Було отримано 45 відповідей.

Показники, зазначені в цьому звіті, дають загальні уявлення про потреби і запити користувачів відкритих даних і можуть бути використані у формуванні державної політики у сфері відкритих даних. Дизайн дослідження не передбачає репрезентативності вибірки, тому поширення конкретних значень окремих показників на генеральну сукупність користувачів відкритих даних не рекомендується.

Опитування проведене за підтримки Міністерства цифрової трансформації України та за сприяння проекту «Підтримка цифрової трансформації», що фінансується USAID і UK Dev. Партнер у реалізації проекту — Офіс ефективного регулювання BRDO.

Створення цього звіту стало можливим завдяки щедрій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст цієї публікації є винятковою відповідальністю Офісу ефективного регулювання BRDO і не обов'язково відображає погляди USAID чи Уряду Сполучених Штатів. Цей матеріал створений за фінансової підтримки Програми допомоги з міжнародного розвитку від Уряду Великої Британії. Однак висловлені погляди не обов'язково відображають офіційну політику Уряду Великої Британії. Інформація та погляди, наведені у цьому звіті, належать авторам і не мають сприйматися як офіційна позиція Міністерства цифрової трансформації України. Міністерство не гарантує точності даних, наведених у публікації. Ні Міністерство, ні будь-хто, хто діє від імені Міністерства, не може нести відповідальності за використання інформації, що міститься у цій публікації.

Резюме

Учасники опитування в основному використовують відкриті дані для підготовки аналітики і досліджень, а також для розробки продуктів і сервісів для зовнішніх користувачів.

Найбільше використовуються:

- Дані Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР);
- Дані, що оприлюднюються Державною судовою адміністрацією;
- Дані, що оприлюднюються органами місцевого самоврядування та державними адміністраціями (далі – дані місцевої влади);
- Дані і реєстри Державної податкової служби (далі – ДПС).

Фактичні обмеження доступу до публічної інформації у формі відкритих даних, запроваджені після початку повномасштабного вторгнення РФ, негативно вплинули на роботу продуктів і сервісів на основі відкритих даних. Більша частина опитуваних втратила можливість надавати окремі послуги або інформацію клієнтам, а окремі були змушені призупинити роботу.

Користувачі визначають дані ЄДР та набори даних ДПС (доступні користувачам лише через платні та закриті API), а також дані Державного земельного кадастру (які не оприлюднюються розпорядником) як одні з найбільш потрібних їм наборів даних, доступ до яких було обмежено після початку повномасштабного вторгнення РФ. Вирішення проблем доступу до цих даних має великий потенціал для поживлення сфери відкритих даних.

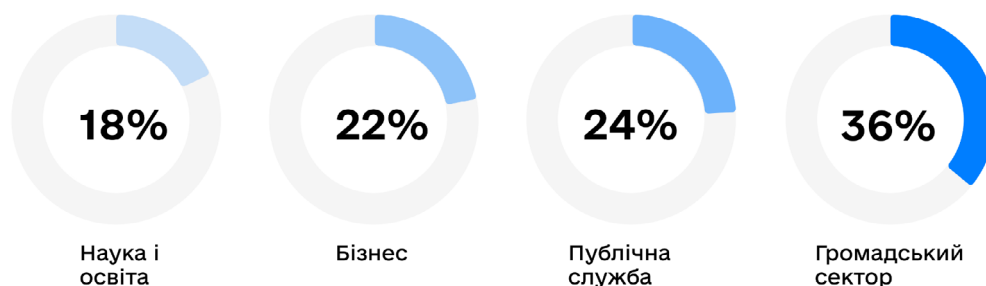
Рівень задоволення потреб користувачів відкритих даних загалом є низьким. Майже всі потреби, зазначені в опитувальнику, мають рівень задоволеності менше 50% серед тих, для кого вони є актуальними. Особливо проблематичними є дотримання частоти оновлення даних, якість наборів даних та наявність докладного опису набору даних. Ці проблеми можуть бути вирішені, зокрема, через підвищення ефективності державного контролю, нормативні зміни, проведення інформаційних аудитів та проведення роз'яснювальної роботи серед розпорядників.

Найбільш актуальними для опитуваних та водночас найменш задоволеними комунікаційними потребами були потреби у взаємодії з відповідальними посадовими особами та керівництвом розпорядників. Залучення цих осіб до обговорень у межах комунікаційної платформи Data+ могло б допомогти в задоволенні інших потреб користувачів.

Загальна інформація про респондентів

Найбільшою категорією респондентів - користувачів відкритих даних стали представники громадського сектору (включно з проєктами технічної допомоги) – 36% респондентів. Публічні службовці (майже всі – представники органів місцевого самоврядування та державних адміністрацій різних рівнів) становили 24%, представники бізнесу – 22%. Найменшою групою респондентів стали респонденти зі сфери науки та освіти – 18%

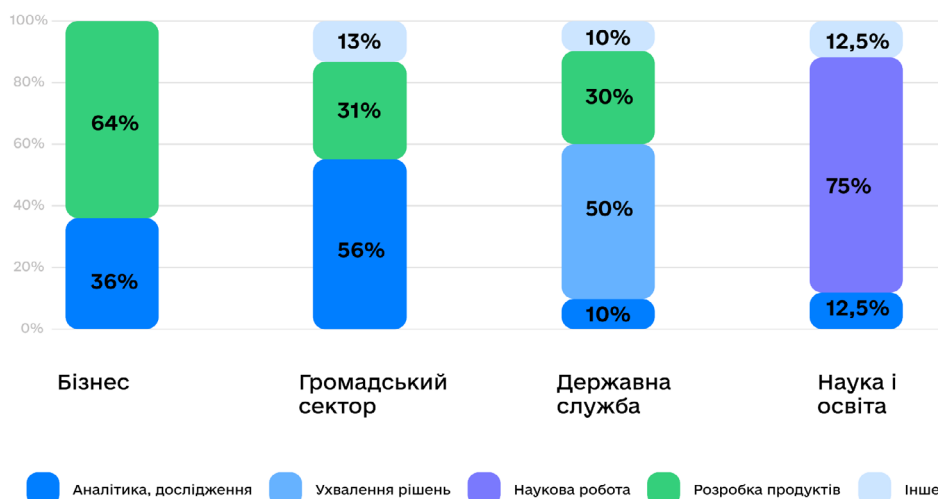
Сфера зайнятості респондентів

Розробка власних продуктів та сервісів на основі відкритих даних, а також проведення досліджень є основними цілями для бізнесу і громадського сектору. Майже половина респондентів - публічних службовців обрали мету «Ухвалення оптимальних рішень для своєї організації», що може свідчити про потенціал підвищення внутрішньої ефективності місцевої влади за допомогою відкритих даних. Передбачувано, що у сфері науки та освіти домінантною є мета наукової роботи.

Основна мета роботи з відкритими даними

(за сферами зайнятості)

Використання даних та потреби у даних

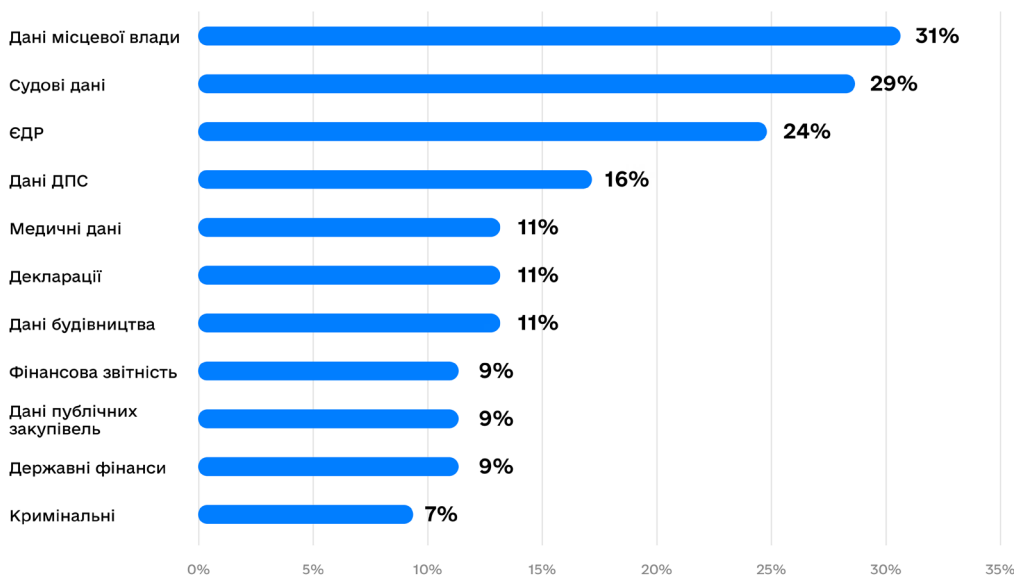
Опитуваним було запропоновано відкрите питання щодо наборів відкритих даних, які вони використовують.

Найбільш популярними є набори даних місцевої влади¹, якими користувались 31% опитуваних, на другому і третьому місці – судові дані (29%) та дані ЄДР (24%).

Найбільш популярними наборами серед представників бізнесу були ЄДР, судові дані та набори даних ДПС. Представники громадського сектору найбільше використовують набори даних місцевої влади та ЄДР. Навчальні і дослідницькі установи в галузі права широко використовують судові дані та кримінальну статистику, також зафіксовано використання даних ДПС, Державної митної служби і даних агросектору.

Варто зазначити, що респонденти часто повідомляють про використання даних, які наразі не оприлюднені у формі відкритих даних (наприклад, ЄДР і набори даних ДПС). Імовірно, ці респонденти отримують доступ до даних за допомогою альтернативних шляхів, таких як API ЄДР на договірній основі.

Використання даних респондентами, % від опитуваних

Відповіді респондентів, надані в довільній формі, були категоризовані BRDO. Відображені категорії даних, які використовувались більше ніж 5% опитуваних.

Користувачам також було запропоновано відкрите питання: «Яких наборів вам найбільше не вистачає?» та «Які дані, на вашу думку, мають великий потенціал, але не оприлюднені?».

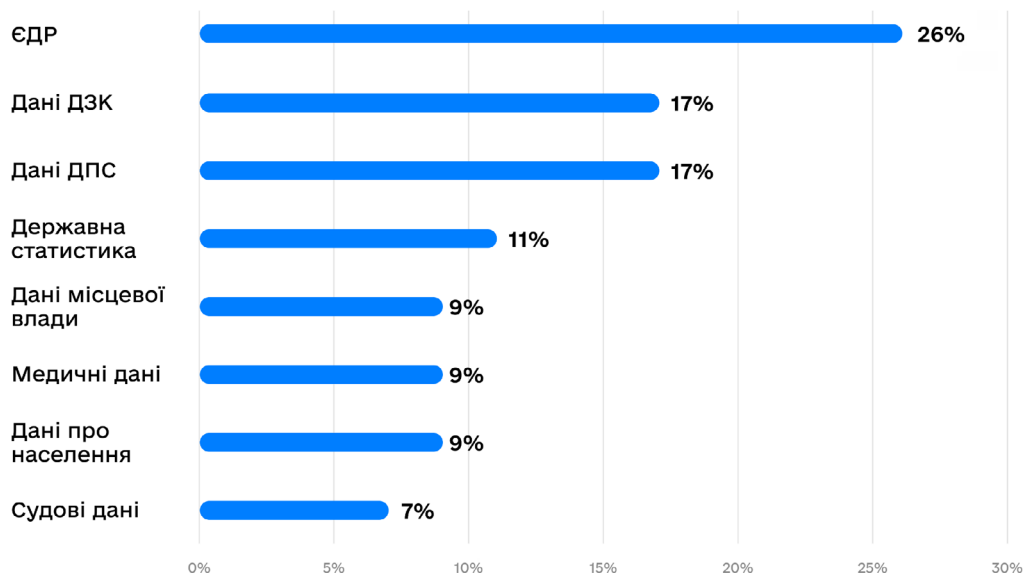
Найбільш потрібними є дані, доступ до яких було суттєво обмежено після початку повномасштабного вторгнення РФ: ЄДР, реєстри ДПС та дані Державного земельного кадастру (далі – ДЗК). Зазначення респондентами потреби в даних, якими вони вже користуються, свідчить про запит на їх оприлюднення саме у формі відкритих даних, а не через платні або закриті API.

Також є попит на дані, які не збираються або не оприлюднюються під час правового режиму воєнного стану: статистичні дані, дані про чисельність і густоту населення, військові втрати тощо.

¹ 70% представників держслужби зазначили використання цих наборів, водночас часто зазначались набори, в розпоряднику яких працює респондент. Це може свідчити про те, що відповідальні за оприлюднення даних особи зазначили набори даних, які вони самі оприлюднюють. Навіть за умови виключення держслужбовців, набори даних місцевої влади належать до трійки найпопулярніших категорій даних.

Окремі користувачі зазначають потребу у більш гранулярній медичній статистиці та в поверненні доступу до реєстрів Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками. Потреба в судових даних (номінально доступних) значною мірою відображає відсутність цілісності публічно доступних наборів даних та побоювання нових обмежень доступу через наявні законодавчі ініціативи.

Недоступні дані, яких потребують опитувані, % від опитуваних

Відповіді респондентів, надані в довільній формі, були категоризовані BRDO. Відображені категорії даних, які використовували більше ніж 5% опитуваних.

Окрім широких категорій даних або назв розпорядників, респонденти вказували на потенціал таких даних, які могли б бути оприлюднені:

- історична фінансова звітність юридичних осіб;
- метадані судових рішень;
- документи, що надаються до Верховної Ради України в межах підготовки проєктів законів (висновки, пропозиції, зауваження тощо);
- бюджетні запити;
- первинні дані, на основі яких формується статистика кримінальних правопорушень;
- показники міжнародних індикаторів якості системи охорони здоров'я в розрізі адміністративно-територіальних одиниць;
- захворюваність в розрізі адміністративно-територіальних одиниць;
- дані Реєстру пошкодженого та знищеного майна;
- дані про зміни кількості споживачів без електро-, газо-, та теплопостачання внаслідок обстрілів;
- геопросторові дані полігонів населених пунктів, громад, областей.

Стан і самооцінка перспектив продуктів на основі відкритих даних

Тим респондентам, які обрали варіант «Розробка продуктів, сервісів, дашбордів для зовнішніх користувачів» як основну мету роботи з даними, було запропоновано додаткові питання для оцінки впливу обмежень на доступ до даних та стану їхніх сервісів.

Варто зазначити, що селективне упередження (selection bias) під час формування вибірки сильно впливає на підвибірку розробників продуктів. Ті розробники, які повністю припинили роботу і змінили вид діяльності, могли не стежити за сферою відкритих даних і не дізнатися про проведення опитування.

Навіть за таких умов 13% зазначили, що повністю зупинили роботу через обмеження доступності даних, запроваджених після початку повномасштабного вторгнення РФ. Ще 7% були вимушені тимчасово призупинити роботу, а більшість (60%) – відмовитись від надання окремих послуг або інформації клієнтам. Не вплинули обмеження на роботу 20% продуктів.

Вплив обмежень оприлюднення даних під час воєнного стану на роботу продуктів, % від опитуваних розробників продуктів

Всього 15 респондентів зазначили «Розробка продуктів, сервісів, дашбордів для зовнішніх користувачів» в якості основної мети роботи з даними.

Більшість респондентів (80%) продовжує працювати і розвивати продукт, ще 7% висловлює занепокоєння через можливе погіршення доступності даних. 13% опитуваних продовжують роботу, але не планують займатись розвитком продукту.

Самооцінка перспектив існування і розвитку продуктів, % від опитуваних розробників продуктів

Всього 15 респондентів зазначили «Розробка продуктів, сервісів, дашбордів для зовнішніх користувачів» в якості основної мети роботи з даними.

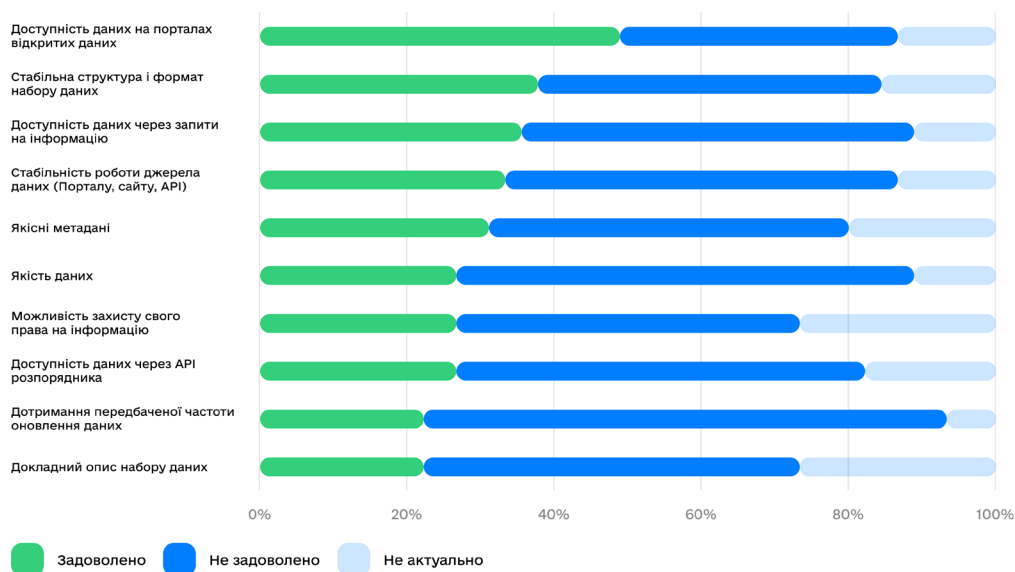
Потреби користувачів відкритих даних

Для оцінки задоволеності потреб користувачів відкритих даних респондентам було запропоновано перелік потреб, які вони могли оцінити як «Задоволені», «Незадоволені» або «Неактуальні».

Майже універсальну актуальність (<15% відповідей «Неактуально») для опитуваних мають дотримання передбаченої частоти оновлення даних, доступність даних на порталах відкритих даних та через запити, а також якість даних. Найменш актуальними (27% відповідей «Неактуально») є можливість захисту свого права на доступ до публічної інформації та наявність докладного опису набору даних.

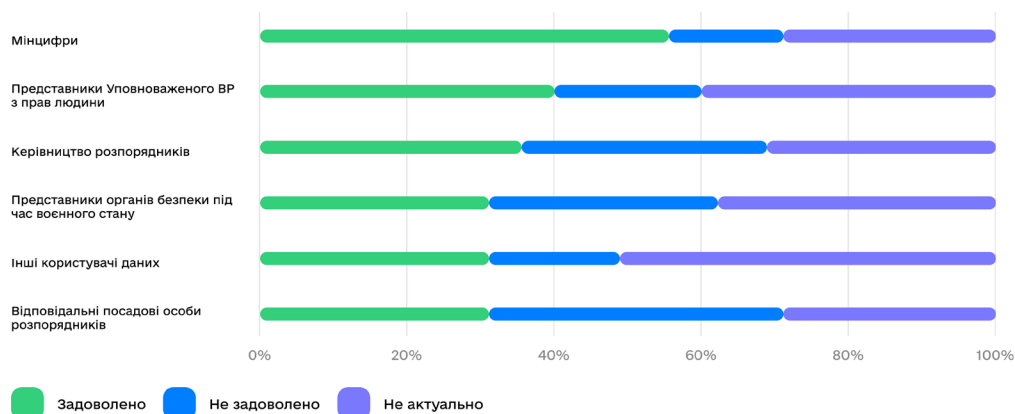
Попри проблеми з доступом до даних, одними з найбільш задоволених є потреби в доступі на порталах відкритих даних (56% від тих, для кого потреба є актуальною²). Серед інших найбільш задоволених потреб можна назвати стабільну структуру і формат наборів даних (45%) та доступність даних за запитом (40%). Найменш задоволеними потребами були якість даних (30%), докладний опис набору даних (30%) та дотримання передбаченої частоти оновлення (24%). Рівні задоволеності всіх потреб можна назвати об'єктивно низькими: середній рівень задоволеності становить 37%.

Актуальність і задоволеність потреб користувачів відкритих даних

Потреби в комунікації зі стейкхолдерами сфери відкритих даних в цілому менш актуальні для користувачів, ніж потреби, безпосередньо пов'язані з даними. Найбільш задоволеними є потреби в комунікації з Мінцифри (78%). Спілкування з відповідальними посадовими особами і керівництвом розпорядників належать до найбільш актуальних і незадоволених потреб.

Актуальність і задоволеність потреб у комунікації зі стейкхолдерами сфери відкритих даних

Пропозиції користувачів відкритих даних

Опитуваним було запропоновано висловити свої зауваження і пропозиції в довільній формі. Серед висловленого було таке:

Щодо функціонування Єдиного державного веб-порталу відкритих даних (далі – Портал):

- Створити інтегровані сторінки громад, де будуть зібрані всі релевантні набори даних від різних розпорядників;
- Переналаштувати реєстраційну картку Порталу для врахування змін у приналежності громад до районів;
- Вдосконалити пошук на Порталі;
- Покращити взаємодію з відповідальними особами розпорядників (наприклад, через введення механіки аналогічної зі службами підтримки).

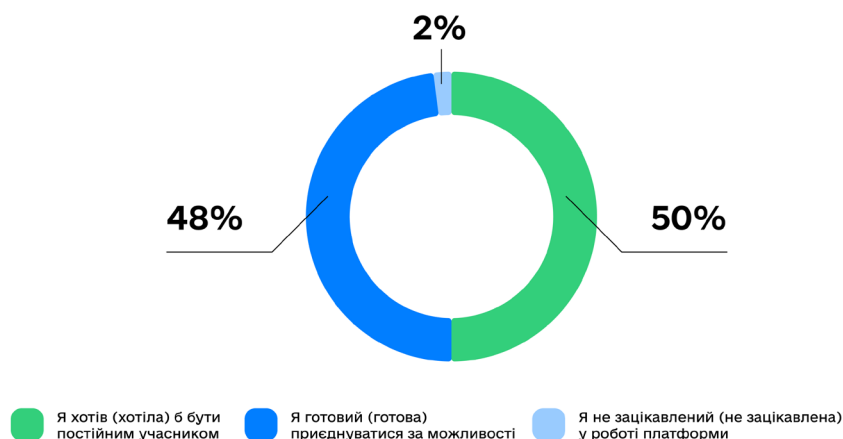
Щодо сфери відкритих даних загалом:

- Ухвалити зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» (далі - Постанова № 835), розроблені робочою групою в грудні 2022 року з метою їх актуалізації, приведення у відповідність до чинного законодавства та з урахуванням необхідності нормативного регулювання сфери під час дії воєнного стану;
- Створити набір даних, який міститиме інформацію про закриття наборів даних та відповідальних за це осіб;
- Врегулювати оприлюднення наборів даних громад, що розташовуються в областях, частина територій яких перебувають під тимчасовою окупацією, та усунути розбіжності між вимогами Постанови № 835 та рекомендаціями Мінцифри від серпня 2022 року.

Участь у комунікаційній платформі Data+

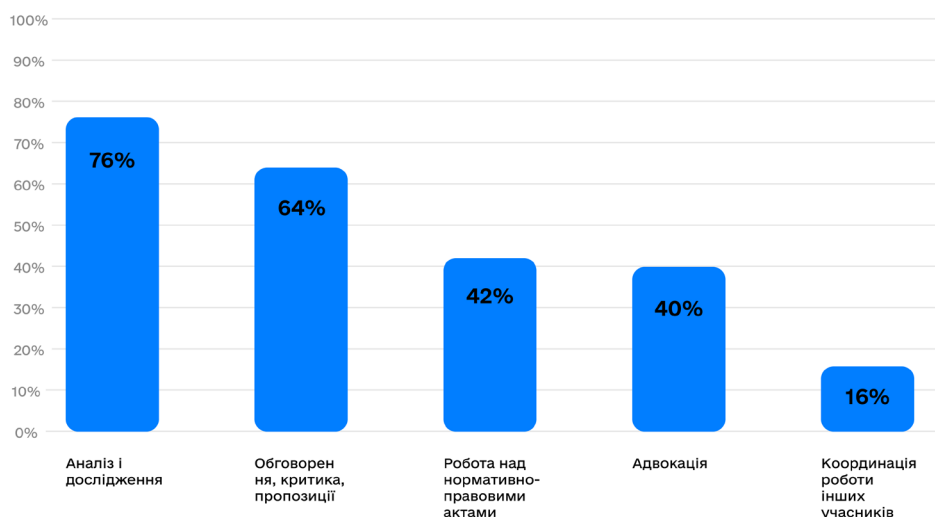
Майже всі опитувані готові брати участь у роботі платформи Data+ в тій або іншій формі, а половина опитуваних готові бути постійними учасниками платформи. Варто зазначити, що селективне упередження (selection bias) могло сильно вплинути на відповіді на це питання, оскільки посилення на опитувальник розповсюджувалось, зокрема, в запрошенні на установчу зустріч Data+. Таке запрошення надсилалося тим, хто вже виявив попередню зацікавленість в участі в роботі платформи. З огляду на це, результати варто інтерпретувати як наявність двох приблизно рівновеликих груп потенційних учасників платформи: тих, хто готовий брати участь постійно, і тих, хто готовий приєднатися за можливості.

Готовність респондентів брати участь у роботі комунікаційної платформи Data+

Респонденти демонструють найвищу готовність долучитися до роботи платформи через проведення аналізу і досліджень (76%) та участь в обговореннях (64%). Наразі запущено платформу «Дата+» як закриту групу у Фейсбукці, яка слугує комунікаційним майданчиком для взаємодії між стейкхолдерами, спільнотою та державними установами, сприяючи відкритій та ефективній комунікації.

Готовність респондентів брати участь у активностях Data+

Міністерство
цифрової трансформації
України

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

**UK International
Development**
Partnership | Progress | Prosperity

EURASIA
FOUNDATION

BRDO
Об'єднане
розуміння